

ÖZET: Devlet memurunun üzerine kayıtlı ticari taksi plakasını başkasına devretme yerine başka bir şahsa verip ticari işletme kurmadan kira geliri alıp alamayacağı hk. (26/12/2016-7549)

Kurumunuz Özel Kalem Müdürlüğünde Devlet memuru olarak görev yapan ...'ın üzerine kayıtlı ticari taksi plakasını başkasına devretme yerine başka bir şahsa verip ticari işletme kurmadan kira geliri alıp alamayacağına ilişkin konunun incelenerek uygulamaya esas görüşümüzün talep edildiği ilgi yazı ve eki dilekçe incelenmiştir.

Bilindiği üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "*Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı*" başlıklı 28'inci maddesinde "*Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.*

Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.

Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 125'inci maddesinin D/h bendinde, "*Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak*" kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektirecek fiil ve haller arasında sayılmıştır.

Diğer taraftan, 02/04/1986 tarihli ve 86/10553 sayılı ticari plakaların verilmesinde uyulacak usul ve esaslar hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararının 3'üncü maddesinde "*Ticari plaka verilebilmesi için;*

1. *Taksi, dolmuş ve minibüslerde; şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçmiş olduğunu ve sürekli olarak icra ettiğini beyan etmiş ve ilgili meslek odasına, ilgili meslek odasının bulunmadığı yerlerde ise şoförler odasına üye olmak,*

2. *Umum Servis Araçları'nda; şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçtiğini beyan etmiş ve ilgili meslek odasına, ilgili meslek odasının bulunmadığı yerlerde şoförler odasına üye olmak veya ticaret odalarına kayıtlı taşımacı şirketlerce şehir içinde taşımacılık yapmak, şartı aranır.*

Taksi, dolmuş ve minibüs sahipleri, bu plakaları bu maddenin (1) numaralı bendinde sayılan şartları haiz kişilere, umum servis aracı sahipleri, bu maddenin (2) numaralı bendinde sayılan şartları haiz kişilere ve taşımacı şirketlere satabilirler."

Ayrıca, 18/07/1997 tarihli ve 23053 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 3'üncü maddesinin c/1 bendinde "*taksi*", "*Yapısı itibariyle sürücüsü dahil en fazla dokuz oturma yeri olan, insan taşımak için imal edilmiş bulunan ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen şekilde muayenesi ve damgası yapılmış, ücret hesaplama yöntemine uygun tarife yüklenmiş ve tip onayı alınmış taksimetre ile yolcu taşıyan M1 sınıfı ticari motorlu araçtır.*" şeklinde tanımlanmıştır.

Öte yandan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 12'nci maddesinde bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişi tacir olarak tanımlanmış; bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya

işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimsenin, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılacağı ve bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimsenin, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 15'nci maddesinde ise "*esnaf*", "*İster gezici olsun ister bir dükkânda veya bir sokağın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedenî çalışmasına dayanan ve geliri 11 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak kararnamede gösterilen sınırı aşmayan ve sanat veya ticaretle uğraşan kişi*" şeklinde tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37'nci maddesinde "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar" ticari kazanç olarak tarif edilmiş; 4'üncü fıkrasında da "*Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tesbit edilir.*" hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde,

1- Ticari taksi plakası sahiplerinin, bu plakaları, 02/04/1986 tarihli ve 86/10553 sayılı ticari plakaların verilmesinde uyulacak usul ve esaslar hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca yalnızca şartları haiz kişilere satabileceklerinin ilgili Bakanlar Kurulu Kararı ile hüküm altına alındığı;

2- Basit usulde vergilendirildiği tespit edilen ticari taksi işletmeciliğinin, Devlet memurları açısından ticari ve diğer kazanç getirici faaliyet kapsamında değerlendirilmesi gerektiği;

3- Devlet memuru olan ilgilinin ticari taksi plakasından, kira ve benzer ad altında gelir elde etmesinin mümkün bulunmadığı;
mütalaa edilmiştir.

